

י י ד י ש ע

פעם מער צייטונג

דער צייטונג וואס ערשיינט... פרייטאג 20. April 1877.

אויף דעם צייטונג מאגן... און דער מאגן פארענטהאלטן...

Nr. 46, ניינטער יארהונג

Pest, den 20. April 1877.

דער קריגע.

נון בעשעפטיגט עס איך שאן דא האב- אמטליכע בערלינער צייטונג דאס דער קריגע...

דיא ענגלישע האב-אמטליכע צייטונג בע- שטעטיגט בענפאלדס דיא אונפערטויליכקייט...

ענגלאנד האט נון קריגס נאמן דאסער נע- שפראכען אינד דעם רוססען צו פערשטענען נע-

דיא פלאטליכע אבריווע דעם רוסישען נע- זאכטען פאר לאנדאן כאטש זאך נישט אים איינע אכטערצווייגט אינד אלס איינע היינטיגע...

ענגלאנד אינד רוסלאנד האבען נאמע בע- זויגענען אין אויפן איינע נראכט באדייטענדיקע...

רוינע פערזויפעלט ווירד די היינטיגע טרויסט נון איך דיא טרויסט אים קריגע נענען רוסלאנד איך...

נון האט אבער איך שאן רוסלאנד זיינע מיטפערטויליכקייט דענען זינד די רוסעניען אינד גריעכענלאנד. רוסעניען לענט אים נארדען אינד...

דיא רוסעניען האט נון קריגס נאמן דאסער נע- שפראכען אינד דעם רוססען צו פערשטענען נע-

רוסעניען וועלכעס יעצט בלאס דעם נא- מען נאר אונטער טרוישער אבער-הערשטאפט שטענדיג ווילל נון איך דענען נאמען אבריעפליך...

ענגלאנד איז נון קריג נעמן אים דענען די- ענישע שטענדיגערשע אריבער צו פער- שטענען פארלייבט איז ענגלאנד נענען דיא...

ענגלאנד האט בעריווס פיר רוסלאנד אינד גריעכענלאנד נעניינט דאס עס נאר נישט שפאסע אינד מיט דעם שטצע דער טרויקיא נאמן ערנסט...

וויא נון דיא נייטעסען נאכריכטען מעלדען ווירד דער רוסישע קאזער זאמסט דעם פרייסען נארטשאפטן שאן מאנטאן אין שווענעף איינ- טרעפפען זינד ווערדען אויפן איך דיא מאנטע- נעריגישען דעפוטירטען ערווארטען, אום דאס...

דיא ערדען רוססען שפעלען אלוא שאן נערייטעס: נון אן איינעם נערייטעסען לענט נישט פיעל נומעס. איך נענעראל בענענדיק האט...

רוסעניען ווירד נאך איממער אלס טרוישעס נעניינט בענפאלדעס זאכאלען אלוא דיא רוססען דען נענעפאלים איבערשוויטען אינד אהרען פיר...

קעסטער דעפעטשע אייגענשאפטען מיט דער מעל-
דינג : דער רעגירונגעדיג פירסט מארד פאן רומע-
נישע בענדיט זיך נאך זייענדיק אום דארט דען
רוסישע קאווער פערזאנען צו בענדיסטן. דיא
נאנצע רומענישע בעפאלהערונג איזט פאר איינע
קרענע נענען דיא טירקיא בענישטערט. - דער
קאסא פווישען מאנטענענדיג אונד דען טירקען
האט בענישטען בענאנגען. נעכטען מאנטאנא ווירד
דאס רוסישע נעזאנראטשאפטע-זאנאל פאן מאנט-
טאטינאפעל אברויזען.

דאס פלווער איזט זאמט אין היללע אונד
פיללע פאראנדער. אויך דער צנד-שטאפ איזט
שאן דא. אין דען נעכטען טאנען זאלל עס נון
לאזשישטען. - עס ווירד אין פירסטענליכעם
קראכען זיין. פאר וועלכעס נאנץ א י י ר א פ א
נעוויסע ערשטערען ווירד.

ערצהערצאג אלברעכט.

אם 18-טען דיעזעס ווארדע אין וויען אין
דאס איינציגטע פאמיליען נעפליערט. עס האנדערטע
זיך הויכדיא אום ניכט ערוינגערעם אלס אים
דאס 60-ערהייגע סאלאטעני-זיבלעאום דעם ערצ-
הערגאנס אלברעכט. דעם רוימפאלען אבער-
קאסטאנדאנען דער נעואסטען ארמעע עס-
טע-זיבלעאום אונארכנס. אין 50-ערהייגעס סאלאטעני-
זיבלעאום נעוויס איזט עס נור וועניגע מענישען
נעגאנט. איינע זאלל לאנגע רויגע פאן דיענסט-
יאהרען צו ערלעכען. עס איזט וואהר. דאס ערצ-
הערגאנ אלברעכט. דער יעצעטע דאס 60-טע לע-
בענס-יאהר נאך ניכט איבערשריטען. ערסט 47
יאהרע אום דיענסטע שטעהט. אלרוין לויט אלטעם
הערקאסטען ווערדען ביא נענען דער ערסטען
דעווא דיענסט-יאהרע 47-ערהייגע נעריבענע. זא
קאסטע עס. דאס ערצהערצאג אלברעכט. וועל-
כער אים יאהרע 1890, אלס ער דאס 13-טע לע-
בענס-יאהר נאך נענען זאנץ צוריקגעלענט האטען.
אין די ארבעט אינאונדער שאן הייטע זיין 50-
יערהייגע דיענסט-זיבלעאום פיערן קאנץ.

עס איזט נעוויס פאן האכסטעס אינטערעסען.
ביא דיעזער זיבלעאום נעריבענדיק איזט דיא
לייב-באחן אונד דיא רוימפאלען טרוענס-האטען
דעם נעריבערען אבער-קאסטאנדאנען איינע
רוימפאלען צו ווערען. ערצהערצאג אלברעכט איזט
דער נאסטע זאחן איינעם נראכען פאטערס. ער
איזט נעמליך דער זאחן דעם ערצהערצאג אדאלף.
דער אינטער דעם נאסטען דעם 10-ערהייגעס פאן אים-
פערן רוימפאלען בעקאנט איזט. דא דערוועלבע
ביא אספען (אויטויט וויען) נענען נאפאלעאן I.
איינע זינע ערווינגען האט דער אין דער וועלט.

פאלליעטאן.

נראף אדער יודע.

(13-טע פארשונגען.)

הייער בייט וויסטה. הויזע וואר פאר זאנע איינע
נייע איבעראשונג. ער ערבלקטע דא זינע יודישע שוועס-
טער מיט איהרע ריערען. שאן שטאנד דער לויכטע רוינע-
וואנגע בערייט. דיא ערשטיגען פערדע צאנען אן אונד
ליעפען דער נינעזע דעם קאווער-שטאטעס צו.

אלס דיא קלאסטע-נייסליכען זיך נאך פאן דעם
דעקענטיגווידיגען ביישאף אונטערזייעטען. לאנגע איינע
עקוויפאטע פאר דען טהאָרען דעם קלאסטעס אן. וויא
וואר עס דאך זיט איינער ציט אין דעם זאנסט אן איינ-
זאמען טייטהארטסברונן זא לעבאפט נעוואָרען. איינע
קאנדיקטע ראסט שטייען אויס אונד פערלאנגטע דען קלאס-
טע-פארשיטענדיק פאטער (זאנסטען).

ערוויינענדיק פאטער (זאנסטען) איך ביינע
אויך אין שוויבען פאם ביישאף. אויך ווישע מינען זאָן.
דען פארשען פאן דאָנאָר. צו שפיענען.

דער קלאסטע-פארשיטענדיק שטאנד וויא ער-
שפארט. -
"נענדיקע פויא (שטאטעלעכע ער ערדער). פאר
ווענענען שטודען וואר דער ביישאף הייער אונד האט דען
זינען נאפטן מיט זיך נענאכטען."

נעכטע פאר אללע צייטען אלס "דענקווירדיג"
פערצייכענעט בלייבען ווירד. דער זינע זאחן ער-
היילט נון פאן זינעם נראכען פאטער ניינדיכען
אינטערדיכט און אללען מיליטער-וויסענשאפטען.
זא קאם עס. דאס ערצהערצאג אלברעכט זעלבסט
אין פארענעם-צייטען. ווענער האהען וויסענ-
שאפטליכען אייבילדונג ווענער דאש פאן שופע
צו שופע שטייען. זא ווארדע דערוועלבע און
יאהרע 1848 צום נענערל-מאיר אונד שאן 1853
צום פערל-מאיר-לויטאנט ערנאנט. אים
יאהרע 1846 בעקליידעטע ערצהערצאג אלברעכט
שאן דען נעכטען איינעם האמאניטענען נענע-
ראלס פאן ניעדער-אונד אבער-עסטערייך אונד
זאלצבורג. אין דיעזער אייגענשאפט נעכטע דער
ערצהערצאג אלס דיא בעוועניגע דעם יאהרעס
1848 איהרען פאפאנס נאחס. דערוועלבע ווערע
וואהל נון קראפט זינער שטעללונג בערויען נע-
ווענען. צור אינטערדיקונג יענער בעוועניגע אין
ערסטער רויגע איינצושרייטען. דאך עס קאם אן-
דערס. דער ערצהערצאג דירפטע פערליכע מיט
דער אינטערדיקונג יענער פרייהייטליכען בעווע-
נינג אין עסטערייך ניכט איינפערשטאנדען נעווע-
זען זיין דענן אים 14-טען מערען דעם ערוועהנטען
עראינעס-זיבלעאום יאהרעס ליעט זיך דער ערצ-
הערגאנ פאן זינעם פאסטען אלס קאמאנדאנענדיק-
דער נענערל ע ז ט ט ע ב ע ז .

דאפאר איזט מיט אים זא נראכערעם איינער
בעטאלינגען דער ערצהערצאג אלברעכט אן דעם
קאמפאטע נענען איטאליען אונטער דעם בעפאלהע
דעם ניינען מארשאלס אדענען. ביא דיעזער
נעלענענדיקט ווארדע דער ערצהערצאג אויף אן-
עספעלעלונג דעם ניינען מארשאלס. יענער טאט-
פערקייט ווענען דורך דיא פערליהונג דעם טא-
ר-יא-הע-רויען-ארדענס איינפועלעכע. שפעטער
איבערנאחט דער ערצהערצאג דיא שטעללע אוי-
נעם נענערנעם פאן באהמען. אלס יעדאך דער
פערלאסטע היינען דורך זיין ניינאמעס
פערפאהרען אים אונגארן אבערווען ווארדע.
דא ערהייגע דער ערצהערצאג דיא שטעל-
לע איינעם בירנער. אונד מיליטער-נענערנעם
פאן אונגארן. אין וועלכער שטעללונג דערוועלבע
פאללע 9 יאהרע - פאן 1851 ביז 1860 - פער-
בלענען.

ביים קאווערליכען האפען אין וויען וואר מאן
דאמאלס דער אונטער עס ווערדע דעם פריינדי-
כען אונד דעקענטיגווידיגען ערצהערצאג נעלונען.
אונגארן צור פארלשענדיגען פראיינענדיק מיט
עסטערייך צו בעוועניגען. אלרוין נין יאהרע מיטע
זיך דער ערצהערצאג מיט דיעזעם נעראקען אין
אונגארן פערנעכטן אב. דער ערצהערצאג איזט

"עס איזט זא וויא אויך איהנען זאנסט נענדיק נייע-
פון דער ביישאף וואר דער היישיע אונד האט עס זיך
הייער דער וואהל זיין לאכטען. דיא שטודען פערפאלען
אונס שיער ביא דען ווענען דעם האלען הערן."

דאס ערשטיגען דער נינעזע וואר אים אן נראכער
זא האסטע דען ביישאף נאך נעמאלס הייער נעווען.
אין פערדאס שטייען אין איהר אויף.
"הייער פארשיטענדיק (זאנסטען) קאנטען ווא דען
ביישאף שאן פארטען."

"אויך האסטע הייער צום ערשטען מאלע דיא האָע
עהרע זיך -
אויך בישטע זיא הייער פארשיטענדיק בעשרייבען זיא
טור דיא שווען דעם ביישאפס."

"דער הייער ביישאף איזט צוואר פאן הערפארטענע-
דעם ניכטען אבער נעם פאן קליינער שטאטער אונד
וואהל בעליבט."

אינזליכענדיק. זיא זינד בעשרייבען דער ביישאף
איזט לאנג אונד האנטיק. אין פערנע בעשרינדיק האט זיא
הוינטרוואנען אום מינען זאחן צו ענטפערען. דער ביישאף
דאכטע ניכט דאראן. הייערע צווייזען."

"האָראָ. פויא זייען זיא האכען אבער אין שיי-
כען אים דער ביישאפליכען קאנעליא בעטאנגען. דאס
אונס דעסטען אונטער פאָהער מעלדערען. מיט פערלייב-
מאראטען. זיער זאנסט טור. דאס זיא דיא נינען דאָנ-
באך זינען -
זינען זיא -
אויך אוינע שטייען איזט מיט דעם ביישאפליכען

אינדעם אין צו פראקטישער מאנן. אלס דאס ער
זינע ערשטע פאר אללע צייטען איינער זאכע
ווידען. דיא איהם אלס ניכט עררייכבאר ערשינען.
אם 19-טען אפריל 1860 לענטע ער זיין אמת נייע-
דער. אום דער פארטיק איבערהויפט פערנע צו
כייביגען. ערסט אים יאהרע 1866 האסטע דער
ערצהערצאג ווערדע נעלענענדיק איינע הוימ-
ניכט איינפועלעכע אלס פערלדערע צו נעפאלע-
טען. אים יאהרע 1866 וואר ער נעמליך דער אָבער-
בעפאלהעס האבער דער עסטערייכישען ווי-ארמעע
נענען איטאליען. אָנאָהל איינער צאהרליכען אונד
אום איינפועלעכען ארמעע נענענאכער שטע-
הענדי. נעלאנג עס דעם ערצהערצאגע דעננאך.
איינען פאללשטענדיגען זיע צו עררייכען אונד דען
הוימ אונד דיא עהרע דער "עסטערייכישען ווי-אפ-
פאן" עס שטייען. עס עסטהא דיעס אים 24-טע
זינע 1866 אין דער שלאכט ביא מוסטאנצא. אין
זינענדיק זיענע-בעריכטע שיערעס דאמאלס דער
ערצהערצאג אן דען קאווער: "זיך משה נעפאלעס!
ווענן דיא ווי-ארמעע אונטער מיר ער ליי-
ט זיך נענען איטאליען נעווענט האט זא ווירד
דיא נאָרד-ארמעע אין באהמען איינער דעם טאנע-
פערן בענערקע נעוויס. נענען דיא פירסטע איינע
נאך נראכערע זיע ערווינגען. אלרוין דער ערצ-
הערגאנ אינטערשטעטע אין זינער בעשרינדיק-
הייט זיך זעלבסט אונד איבערשטעטע נאָר זעהר
דיא מיליטערווישע פערדיקייט דעם בענענדיק. וויא
בעקאנטע ווארדע זיא דיא מעכטיגע נאָרד-ארמעע
אין באהמען אין קייס 7 טאנען פאן דען פרייזען
נענערליך ערשטערענע. יעצטען מאסטען דיא ערסטע
דער נאָרד-ארמעע מיט דער ווי-ארמעע פערט-
איינע ווערדען. דער ערצהערצאג ווארדע נון
צום אָבער-בעפאלהעס האבער דער נאנען ארמעע
ערנאנט.

דורך דיא שווידיגען ערפארטונגען בעלעהרטי,
ווארדע אין אונזערער מאנארכיע דאס נאנצע מי-
ליטער-ווענען נעמליך אויטענענדיקט. ביהער
שטאנד דאס מיליטער-ווענען איינשילענדיק אונד-
טע דעם קריינס-מיניסטערזאנס. דאמט יעדאך
דאס נראכע ווערק איינער צייטנעמעסען אימע-
דעווען דעם מיליטער-ווענעס נעלונען האט דער
קאנדי פערפלינגען דאס דער קריינס-מיניסטער דיע-
זע ווישטען אויפנאכען אין נעמישטע מיט דעם
ערצהערצאגע. אלס דעם אָבער-קאסטאנדאנען
ווער עקאסטען ארמעע. הייסענדיקען האכען.
דיא ווענענדיקען דיא טהעטיקייט דעם ערצהער-
צאנס אויף דיעזעם נעכטע זיא. דאפאר ליעפען
דער טרעפליכע צישטאנד אונזערער נעמינאמען
ארמעע דען נענענדיקען בעווייזן.
אלרוין אויך דער מענטש אין האכסטער שטער-

ווענעל בעווענעלש. נין מאראטע אונס שיישען זיא ניכט.
זינע זיא וויקליך דיא נינען דאָנאָר. זא וווינען זיא נור
נאך פראנצויזן. דיא ווערדען זיא שאן דאס ווענע-זינענדיק
פערנען. דאס זיא דיא עהרע האכען. זאחן צו נענען. אונד
זאמט נעפאלען."

ביא דיעזען וואָרען פערליכע ער דאס שפיע-
ציטען. דיא נינען אלרוין לאכטענדיק. דיעזע האָרע נאך.
וויא ער דען ניסליכען פאן דעם פערנען פרייענדיקע
נינענעלשע. דאס בעווישטען וואָרען. דער ביישאף זיא
לאנג אונד האנטיק. זיא פארטע נאך דאס לאכען דער
נייסטריכען אונד דען אייסרוק איהרעס צאָנעס איבער
דיעזע פערליכען.

דיא נינען האט אפאנסען מיט נאכער פרייע פאן דעם
נינען נעפאלען נעקארי. וועלכען דאקטאר פיהרע זיעלעלע
האט. זיא האסטע זיך ניליך. מיט עספעלעלונג-בינענען
דעם ביישאפס פערנענדיק. אויף דען ווענע נעמאכט. אום דורך
דיא שטייען אונד שטייען. דער מיניסטע דאס ווערק דער
בעקעהרונג צו פאללענדיק. יעצטע זיא אויף זאחן ענט-
פארטען. וואָרען דאך ווארשיינליך נאך דער נינענדיק.
זיא נעמלאכע זיך. איהם דאָרשען צו פאלען.

איינפועלעכע קאפאליעל.
האָע אויפנאכען זיא זאָנען מיט זינער שוועסטער
אונד דיעזען דיעזענדיק נאך דיעזען נעקאכטען. פאן הייער
אום וואָרען זאָנען נאך האכען זינען. אום זיך פאן
דא נאך נענלאנד צו בענענען. אין דיעזען מיסטע ער
איינעם שטודען אויף דען אונגאנ דעם שטענדיגעס וואר-
טען. נאכדעם ער דאמאלס פאסטער אונד דיעזען דיעזענדיק